

Listayhtiöiden taloudellinen raportointi

3.12. klo 9–12.15 ja 10.12. klo 13–16.15

Ohjelma

- 9.00 / 13.00 IFRS-tilinpäätösvalvonta 2012 ja 2013
- Valvontaprosessin muutokset
 - Valvonnan kohdentuminen vuonna 2013
- toimistopäällikkö Tiina Visakorpi*
- 9.30 / 13.30 Mitä yhtiöiden on hyvä tietää tilintarkastajien laadunvalvonnasta Suomessa
- johtaja Kari Vainio, tilintarkastuslautakunnan (TILA) sihteeristön esimies*
- 10.00 / 14.00 Epävarma markkinatilanne – IFRS-tilinpäätösvalvonnan havaintoja
- Toiminnan jatkuvuudesta esitettävät tiedot
 - Rahoitusinstrumenteista annettavat tiedot
 - Omaisuuserien arvon alentuminen – liikearvo – ESMAn¹ raporttiluonnos
- tilinpäätösasiantuntijat Leena Sinisalo ja Riitta Pelkonen*
- 10.30 / 14.30 Kahvitauko
- 10.50 / 14.50 Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiritiedot
- tilinpäätösasiantuntija Laura Heinola*
- 11.10 / 15.10 IFRS-sääntely: ESMAn IFRS Project Group 2012
- johtava tilinpäätösasiantuntija Virpi Haaramo*
- Tilinpäätösinformaation olennaisuus – ESMAn työn tuloksia
- johtava tilinpäätösasiantuntija Virpi Haaramo*
- 11.40 / 15.40 Arvopaperimarkkinalain vaikutukset tulevaisuudennäkymien antamiseen ja sisäpiirirekistereihin
- markkinavalvoja Anu Lassila-Lonka ja lakimies Pia Ovaska*
- 12.10 / 16.10 European Market Infrastructure Regulation (EMIR)
- johtava infrastruktuuriasiantuntija Arja Voipio*
- 12.15 / 16.15 Tilaisuus päättyy

¹Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen

IFRS-tilinpäätösvalvonta 2012 ja 2013

Tiina Visakorpi, toimistopäällikkö

- Full review -läpikäyntien määrä tavanomaisella tasolla
 - Rahoitusinstrumentteihin liittyviä kysymyksiä lisätty
- Vuoden 2011 full review -valvontahavaintojen toteutumisen seuranta
- Teemavalvonta/teemaselvitys
 - Toteutettiin aikaisempaa enemmän osana full review:ta kuin erillisenä valvontana
 - IAS 36, IFRS 8, rahoitusinstrumentit sekä IAS 24
- Reagoiva valvonta lisääntynyt
 - Kantelut, pörssitiedotteet, osavuosikatsaukset
- Esitteet
 - Epävarma markkinatilanne ja yhtiöiden tiukka rahoitustilanne lisänneet IFRS-valvontaa esitehetkellä: rahoitusta käsittelevät liitetiedot ja ”pehmeät tase-erät”

■ Valvottujen yhtiöiden määrä:

	2012	2011
Full review	14	16
Teemavalvonta	4	4
Reagoiva valvonta	7	7
Esitteiden IFRS-valvonta	4	7

- Taloudelliset tunnusluvut:
 - Liikevoiton muutos
 - Tappiollisuus
 - Velkaantuneisuus ja maksuvalmius: gearing, operatiivinen kassavirta/nettovelka, vapaa kassavirta/ nettovelka
 - P/B
 - Tulosvaroitus Q3 tai Q4 aikana
 - Vuoden kurssimuutos: lasku yli keskiarvon
 - Toimialariski
 - Liikearvo/ oma pääoma
- Muut kuin taloudelliset valintakriteerit:
 - Tilintarkastuskertomus: mukautettu vai vakioimuotoinen
 - Rahoitus- ja yritysjärjestelyt: poikkeukselliset kokonsa tai muun tekijän vuoksi
 - Omistusrakenne: keskittynyt omistus
 - Vaihtunut CEO vuoden 2011 aikana

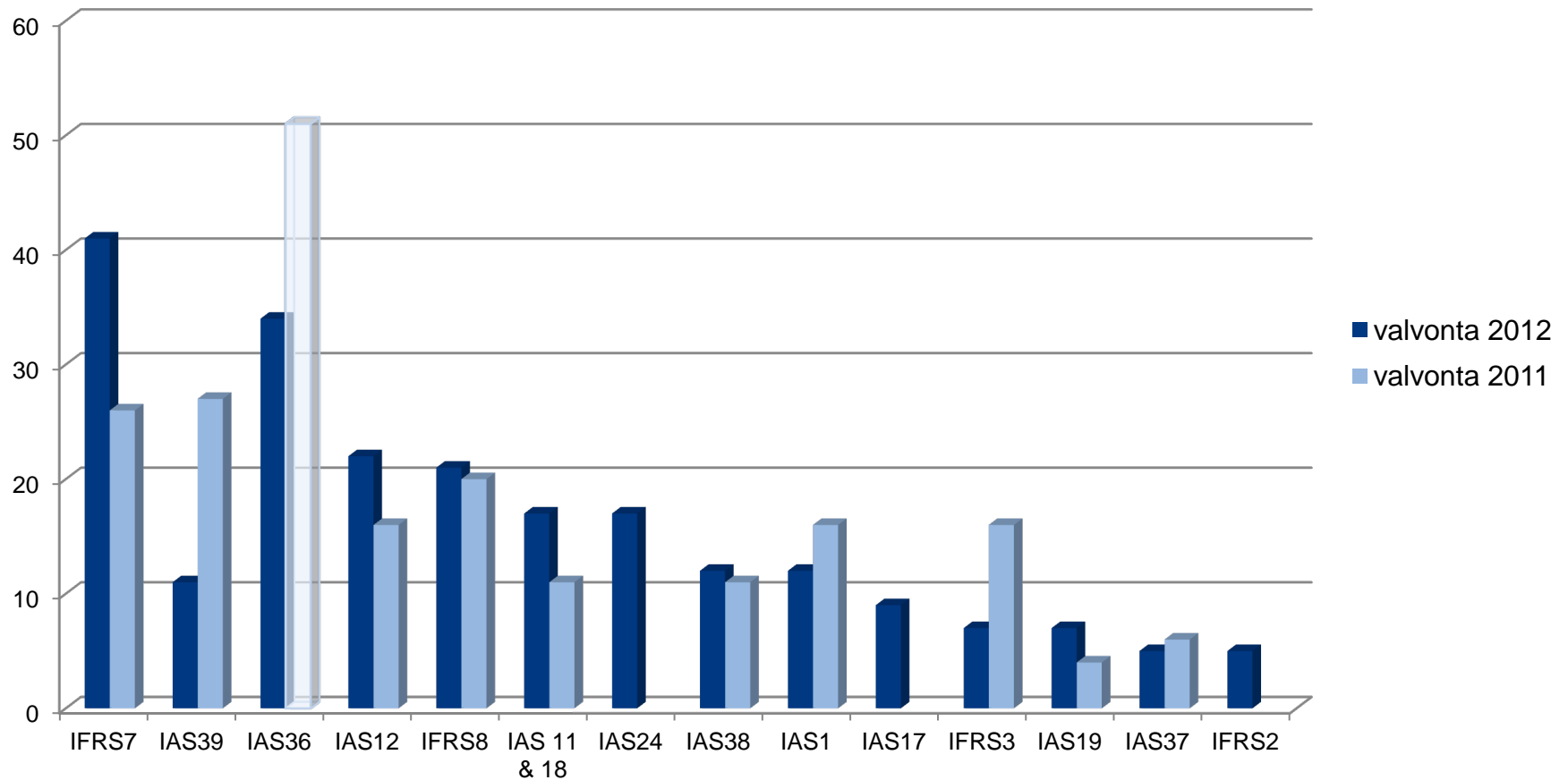

- Omaisuususerien arvon alentuminen
 - Liikearvon arvonalentumistestauslaskelmia pyydettiin useammin ja osana full review -valvontaa
 - Valvonnan kohteena erityisesti käytetyt oletukset, järkevyystarkastelu ja herkkyysanalyysitiedot
 - Valvonnan pitkä kysymyslista edelleen käytössä
- Segmenttiraportointi
 - Painopisteenä edelleen toimintasegmenttien kaksivaiheinen määrittely
 - Yhteys liikearvon arvonalentumistestaukseen – testaus oikealla tasolla
 - IASB:n IFRS 8:n käyttöönoton vaikutusten arviointi – ESMA:lta lausunto
- Rahoitusinstrumentit
 - Pankkien lainakannan arvostuskysymykset
 - Esitettävät tiedot maksuvalmiusriskistä ja kovenanteista
 - Lyhyt- ja pitkäaikaisten velkojen luokittelu
- Lähipiiritiedot
 - Yhtiökohtaista valvontaa osana full review:ta ja erillinen selvitys

Valvonnan kohdentuminen standardeittain vuosina 2012 ja 2011

havaintojen lkm

- Yhteydenottoja yhtiöiden hallitusten tarkastusvaliokuntaan lisätty
 - Tavoitteena on vahvistaa tarkastusvaliokunnan asemaa raportointiprosessissa
 - Viestintää suoraan tarkastusvaliokunnalle: full review:n aloitus- ja lopetuskirjeet
 - Kysymyksiä suoraan tarkastusvaliokunnalle
 - Pyydetään tarkastusvaliokuntapöytäkirjoja valvonnan yhteydessä

- Yhteistyötä TILAn sihteeristön kanssa lisätty
 - Tavoitteena taloudellisen raportoinnin valvonnan kattavuus
 - Yhteistä suunnittelua tilinpäätösten valintavaiheessa
 - Finanssivalvonnan IFRS-valvontakirjeet TILAn käyttöön, kun TILA valitsee tilintarkastajan valvontaan, jossa Finanssivalvonta on suorittanut/suorittaa valvontaa
 - Finanssivalvonnan oikeus antaa tietoa perustuu lakiin Finanssivalvonnasta (19.12.2008/878) 8. luku 71 § kohta 8

- Korjaamattomien virheellisyyksien yhteenvetoja pyydetty full review:n yhteydessä
 - Tavoitteena Finanssivalvonnan valvonnan tehostaminen – jo todetut virheellisyydet Finanssivalvonnan tietoon
 - Perustuu ISA 450:een *Tilintarkastuksen aikana todettujen virheellisyyksien arvioiminen*
 - Yhtiötä pyydetään toimittamaan yhteenveto virheellisyyksistä sekä johdon vahvistusilmoitus siitä, että todetut virheellisyydet eivät ole olennaisia
 - Finanssivalvonta arvioi, miten olennaisuutta käsitelty tilinpäätösraportoinnissa
 - Koska korjaamattomien virheellisyyksien luettelo liittyy yhtiön ja tilintarkastajan väliseen kommunikointiin, Finanssivalvonta tekee yhteistyötä TILAn sihteeristön kanssa

- Uusi sisäinen toimintatapa otettu käyttöön – check-lista
 - Kartoitetaan systemaattisemmin ennen full review:n aloittamista riski-indikaattoreita liittyen erityisesti yhtiön taloudelliseen asemaan
- Osalle full review -yhtiöitä ilmoitetaan etukäteen tulevasta valvonnasta joulukuussa 2012
- Osa valvonnan painopistealueista saadaan ESMAsta
 - Uusi toimintatapa ESMAssa
 - Lehdistötiedote 12.11.2012: European common enforcement priorities for 2012 financial statements
 - Tavoitteena yhtenäistää Euroopan valvontaa sekä tuottaa analyysseja, joissa arvioidaan IFRS-standardien soveltamista Eurooppa-tasolla

- Full review -läpikäyntien tavoite 11–14
 - Osavuosikatsauksia käydään läpi full review:n yhteydessä
 - Selostus merkittävistä tapahtumista ja liiketoimista
- Painopistealueita
 - ESMAn painopistealueista seuraavat
 - Rahoitusinstrumentit
 - Liikearvot
 - Varaukset, erityisesti uudelleenjärjestelyvaraukset
 - Muut rahoitusinstrumenttikysymykset – lainojen arvostus pankeissa
 - Epävarmaan markkinatilanteeseen liittyvät kysymykset
 - Lähipiiritiedot – jatkoselvitys ja valvontaa
 - Segmenttiraportointi
 - Yrityskaupat

1. Rahoitusinstrumentit (IFRS 7 ja IAS 39)

- Rahoitusinstrumentit, joihin liittyy erityistä riskiä
- Valtion velkakirjat
 - Maakohtaisen liitetietojen laatu
 - Luottojohdannaisten vaikutus (CDS)
- Rahoitusvarojen arvonalentuminen ja esitetyt tiedot
 - Merkittävä tai pitkäaikainen -kriteeri
 - Taloudellisista tai juridista syistä muutetut lainaehdot

2. Omaisuuserien arvon alentuminen (IAS 36)

- Fokus liikearvon ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden arvojen valvonnassa
- Johdon arviot sekä lähestymistapa
 - Kuvaus keskeisistä oletuksista
 - Herkkyysanalyysi kaikista keskeisistä oletuksista

3. Työsuhde-etuudet: etuus pohjaiset järjestelyt (IAS 19)
 - Korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen korot nykyisessä markkinatilanteessa (IAS 19.79)
 - Liitetietojen avoimuus korostuu
 - IFRS IC marraskuun kokous ottaa kantaa koron määrittämiseen

4. Varaukset (IAS 37)
 - Varauksiin liittyy merkittävästi johdon harkintaa ja epävarmuutta
 - Liitetietojen avoimuus korostuu
 - Varauksien kuvauksien tulisi kuvastaa yhtiön toiminnan riskejä

- Toiminnan jatkuvuuden arviointi ja esitettävät tiedot
- Maksuvalmiusriskistä ja pääoman hallinnasta esitettävät tiedot
- Rahoitusinstrumenttien kirjaamien ja arvostus
- Omaisuuserien arvonalentumistestit – oikea testaustaso, huolellinen arviointi ja ymmärrettävät tiedot
- Verosaamisten kirjaaminen ja niiden uudelleenarviointi
- Uudelleenjärjestelyvarauksiin liittyvä harkinta
- Oletusten ja arvioiden johdonmukainen käyttö
- Liitetiedoissa avoimet ja riittävät tiedot
 - Herkkyysanalyysitiedot
 - Johdon harkinta ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/IFRS

- Markkinat-tiedote
- Verkkouutinen
- Vuosittainen IFRS-raportti valvonnasta
- Listayhtiötilaisuus
- EECS:n tietokantapäätökset
- Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) tiedotteet
- Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) tiedotteet
- Tilinpäätösvalvonnan esitykset

MITÄ YHTIÖIDEN ON HYVÄ TIETÄÄ TILINTARKASTAJIEN LAADUNVALVONNASTA SUOMESSA

TILINTARKASTUSLAUTAKUNTA
TILINTARKASTUSYKSIKKÖ
JOHTAJA KARI VAINIO

FINANSSIVALVONNAN LISTAYHTIÖTILAISUUDET
12/2012

Esityksen sisältö

- 1. Tilintarkastuslautakunnan (TILA) esittely**
- 2. Laadunvarmistuksen valvonnan historia**
- 3. Yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastajat**
 - Vaatimukset tilintarkastajille
 - Vaatimukset tilintarkastajien valvonnalle
- 4. Tilintarkastusyhteisön laadunvarmistus**
 - Laadunvalvontajärjestelmä
 - Toimeksiannot
 - Laaduntarkastusraportti
- 5. Kansainvälinen ja kotimainen yhteistyö**

TILAn sihteeristön toiminta 2012

Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta (TILA)

TILAn puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

Tilintarkastusyksikkö Johtaja Kari Vainio

Tilintarkastajien hyväksyminen

HANNA KATTAINEN

Heidi Haukkala
Annika Mäki

Tutkinta- ja rekisteriasiat

RISTO RUUSKA

Anne Aapro

Laadunvarmistus

KARI VAINIO

Anja Ilkko-Virtanen
Pekka Parviainen
Marie Rosenblad
Ville Vasama
Riitta Ylipiha
Anne-Mari Aaltonen

Kehittäminen, kv-asiat, TILAn päättösten ja hallinnon lainmukaisuus

PASI HORSMANHEIMO

Johtava asiantuntija

Laadunvarmistuksen valvonnan historia

- KHT- ja HTM yhdistysten laaduntarkastukset 1998 - 2008
 - Vertaistarkastusta

- Tilintarkastusdirektiivin muutos
 - Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tilintarkastuksesta 17.5.2006
 - Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459
 - EU:n komission suositus yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastuksia tekeviin lakisääteisiin tilintarkastajiin ja tilintarkastusyhteisöihin sovellettavasta ulkoisesta laadunvarmistuksesta 6.5.2008
 - Viranomaisvalvonnan painottaminen
 - Järjestelmä aikaisempaa riippumattomampi tilintarkastajista
 - Julkisuuden lisääminen (tulosten julkistaminen, toimintakertomus)

Yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastajat

- Tilintarkastuslaissa ja erityislainsäädännöissä on tiukemmat vaatimukset yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen (Public Interest Entities, PIE) tilintarkastajille:
 - Tilintarkastajien laaduntarkastukset enintään kolmen vuoden välein
 - Avoimuusraportti
 - Riippumattomuusilmoitus hallitukselle
 - Toimikausien enimmäisaika

- Tilintarkastusyhteisöjen sitoutuminen kansainvälisen käytännön mukaiseen tilintarkastustapaan

Yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä (PIE-yhteisöjä)

- ❑ Julkisen kaupankäynnin kohteena olevat yhteisöt (*tilintarkastuslaki*)
- ❑ Luottolaitokset ja omistusyhteisöt (*luottolaitostoiminnasta annettu laki*)
- ❑ Talletuslaitosten yhteenliittymän keskusyhteisö (*laki talletuspankkien yhteenliittymästä*)
- ❑ Sijoituspalveluyritykset (*laki sijoituspalveluyrityksistä*)
- ❑ Vakuutusyhtiöt ja vakuutusomistusyhteisöt (*vakuutusyhtiölaki*)
- ❑ Suuret vakuutusyhdistykset (*vakuutusyhdistyslaki*)
- ❑ B- ja AB-eläkesäätiöt (*eläkesäätiölaki*)
- ❑ MELA (*maatalousyrittäjien eläkelaki*)
- ❑ Eläkekassat, jotka harjoittavat lakisääteistä eläkevakuutus-toimintaa (*vakuutuslaki*)
- ❑ Merimieseläkekassa MEK (*merimieseläkelaki*)

PIE-yhteisöjen tilintarkastajien valvonta

- Tilintarkastuslaissa on tiukemmat vaatimukset PIE-yhteisöjen tilintarkastajien valvonnalle:
 - Tilintarkastajien laaduntarkastukset enintään kolmen vuoden välein (muutoin 6 vuotta)
 - TILAn laadunvarmistusryhmän riippumattomat asiantuntijat tekevät laaduntarkastukset
 - Laaduntarkastajilla on riittävä asiantuntemus laaduntarkastuksen suorittamiseksi:
 - Tilintarkastusyhteisöiden laadunvalvontajärjestelmien ja metodologian tuntemus
 - Kansainvälisten tilintarkastusalan standardien sekä kansainvälisen tilinpäätösnormiston tuntemus
 - Tilintarkastuksen kohdeyritysten toimintaympäristön tuntemus

Tilintarkastusyhteisöjen laadunvarmistus

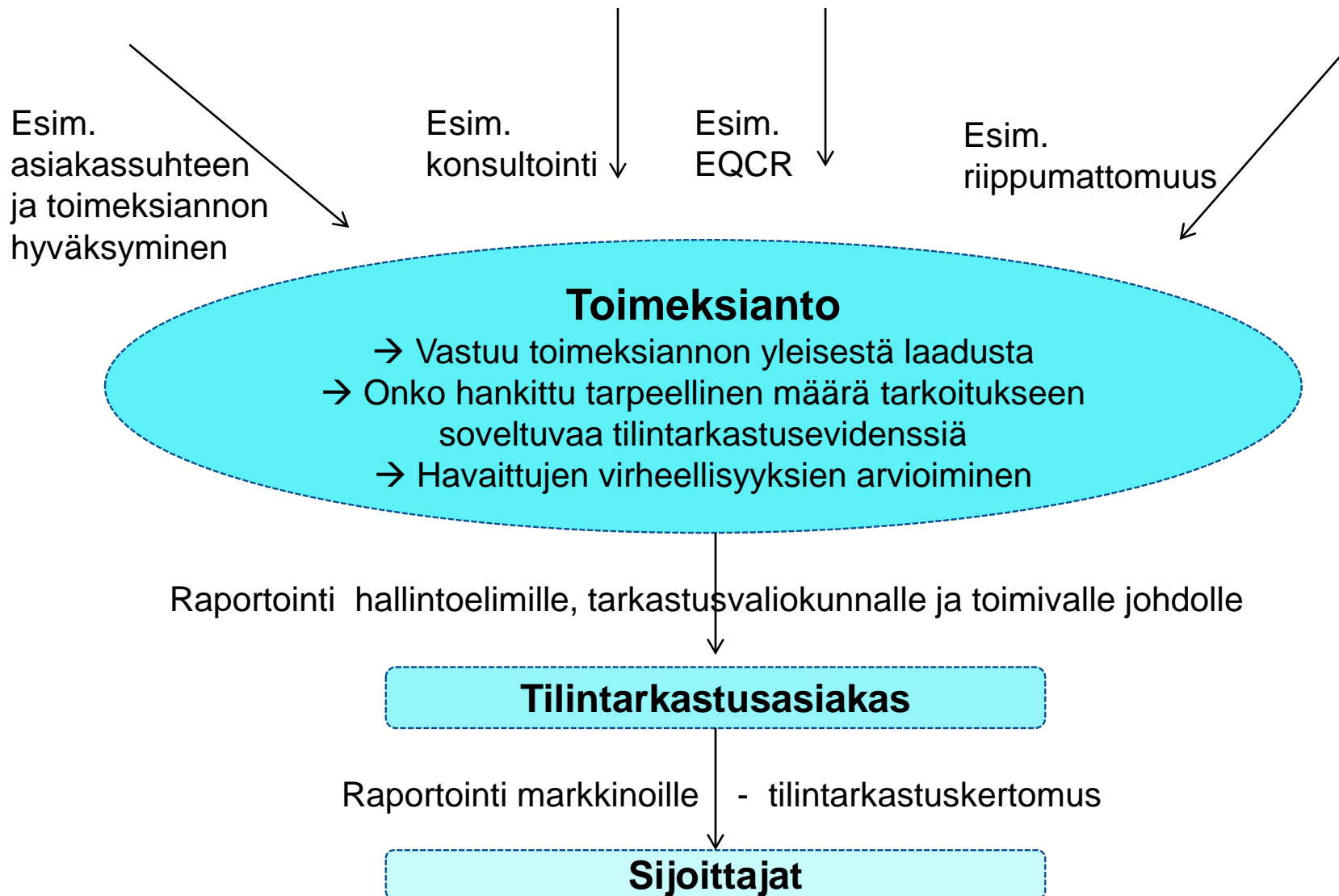
Tilintarkastuslaki 23 § laadunvarmistus:

- ”Tilintarkastajan on huolehdittava tilintarkastustyönsä laadusta ja osallistuttava tarkoitettuun laaduntarkastukseen”
- Isot tilintarkastusyhteisöt kuuluvat usein kansainväliseen ketjuun ja ovat ketjun laadunvarmistuksen piirissä
- Tilintarkastusyhteisöillä on lisäksi oma sisäinen laadunvalvonta, jonka alaisia ovat kaikki tilintarkastusyhteisön palveluksessa olevat tilintarkastajat

Tilintarkastuslaki 40 § tilintarkastajien valvonta ja laaduntarkastus:

- ”Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta (TILA) valvoo KHT-tilintarkastajien ja KHT-yhteisöjen laadunvarmistusta

Tilintarkastusyhteisön laadunvalvontajärjestelmä

Esimerkki tilintarkastusyhteisön laaduntarkastuksesta

1. Yhteisötason laadunvalvontajärjestelmän läpikäynti

- Ennakkoon pyydetyn materiaalin läpikäynti, täydennys ja tarkennus
- Johdon ja valittujen henkilöstön edustajien haastattelut
- Toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen arviointi (ISQC 1)
 - Laatuun koskevat johdon velvoitteet
 - Relevantit eettiset vaatimukset
 - Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen
 - Henkilöresurssit
 - Toimeksiannon suorittaminen
 - Seuranta
- Laadunvalvontajärjestelmään kuuluvien toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen testaus

Esimerkki tilintarkastusyhteisön laaduntarkastuksesta

2. Valittujen tilintarkastustoimeksiantojen läpikäynti

- ❑ Esimerkiksi ennakkoon riskiperusteisesti valitut toimeksiannot:
 - Toimeksianto A listayhtiö
 - Toimeksianto B pankki
 - Toimeksianto C konserni ja tytäryhtiöt
- ❑ Lisäksi tarpeellinen määrä muita toimeksiantoja laadunvalvontajärjestelmän testaamiseksi
- ❑ Toimeksiantojen tarkastusryhmien jäsenten haastattelut
- ❑ Toimeksiantojen tilintarkastusdokumentaation tarkastus valituilta aihealueilta

Laaduntarkastusraportti tilintarkastajille

- Raportit eivät ole julkisia
- Sisältää havaintoja ja johtopäätöksiä:
 - laadunvalvontajärjestelmän osa-alueista (yhteisötason kontrollit, menettelytavat) sekä
 - tilintarkastuskansioiden läpikäynneistä
- Johtopäätökset perustuvat hyvään tilintarkastustapaan, joka saa sisältönsä
 - laadunvalvontajärjestelmän osalta kansainvälisestä laadunvalvontastandardista ISQC 1:sta (International Standard on Quality Control)
 - toimeksiantojen osalta ISA-standardeihin
- Raportit lähetetään yhteisöille TILAn päätöksellä

Kansainvälinen ja kotimainen yhteistyö

- Kansainvälinen toiminta
 - IFIAR, EGAOB, EAIG, College of Regulators, Nordic-yhteistyö
 - Kansainvälinen yhteistyö mahdollistaa isojen toimistojen haastamisen laadunvalvontajärjestelmien kehitystyöhön
 - Kansainvälisten kokousten keskeinen sisältö on laaduntarkastushavaintojen vertailussa perustuen ISQC 1 - ja ISA-standardien vaatimukseen

- Kotimaassa Finanssivalvonta
 - Fivan tilinpäätösvalvonnan havaintojen hyödyntäminen auttaa tilintarkastajien valvontaa siten, ettei tilintarkastajien valvoja tarvitse perehtyä syvästi tilintarkastuksen kohteena oleviin tilinpäätöksiin
 - Riskiperusteisuuden huomiointi toimeksiantojen valinnassa ja laaduntarkastuksen kohdentaminen tilintarkastuksen kannalta haasteellisiin alueisiin
 - Yhteistyötä vaikeissa IFRS-kysymyksissä

Esimerkkejä tilintarkastajien ja tilinpäätösten valvonnan yhtymäkohdista

- IFRS ja ISA
 - Korkealuokkaisten kansainvälisten standardien noudattaminen edistää luottamusta sijoittajainformaatioon

- Riskiperusteinen lähestymistapa
 - Tilinpäätökseen sisältyvien virheellisyyksien ja arvion määräisten erien huomiointi tilintarkastuksessa
 - Ongelmia tilinpäätöksen laadinnassa
 - Ongelma tilintarkastukselle?
 - Monimutkaisia tai harkinnanvaraisia eriä tilinpäätöksessä
 - tilintarkastus haasteellista

Kiitos

Kari Vainio

kari.vainio@chamber.fi

050 520 8586

www.tilintarkastuslautakunta.fi

Epävarma markkinatilanne – IFRS-tilinpäätösvalvonnan havaintoja

Toiminnan jatkuvuus ja rahoitusinstrumenteista annettavat tiedot

Leena Sinisalo, tilinpäätösasiantuntija, IFRS

■ IAS 1.25–26

- Johto arvioi toiminnan jatkuvuutta tilinpäätöstä laatiessaan.
- Kun yhteisön toiminta on ollut kannattavaa ja sillä on rahoitusta saatavilla, yhteisön johtopäätös toiminnan jatkuvuuteen perustuvan kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuudesta saattaa olla tehtävissä ilman yksityiskohtaista analyysiä.
- Johto huomioi arviossaan kaiken käytettävissä olevan informaation tulevaisuudesta, joka kattaa vähintään 12 kuukautta.
- Silloin kun johto on arviota tehdessään tietoinen sellaisista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvistä **olennaisista epävarmuustekijöistä**, jotka saattavat antaa merkittävää aiheutta epäillä yhteisön kykyä jatkaa toimintaansa, yhtiön on ilmoitettava nämä epävarmuustekijät tilinpäätöksessä.
- Mikäli on olemassa olennainen epävarmuus yhtiön toiminnan jatkuvuudesta, tulee tilintarkastajan sisällyttää tästä tieto tilintarkastuskertomukseen (ISA 570)

- Toiminnan jatkuvuuteen on otettiin harvoin kantaa
- Tietoja olennaisista epävarmuustekijöistä esitettiin vasta äärimmäisessä tilanteessa
- Yhtiöt kertoivat riskeistä, mutta eivät kertoneet, mitkä voivat olla uhkana toiminnan jatkuvuudelle
- Toimintakertomuksessa kerrottiin usein enemmän riskeistä ja epävarmuustekijöistä kuin tilinpäätöksessä
- Maksuvalmiusriskistä ja pääomanhallinnasta esitettävät tiedot eivät aina tukeneet toiminnan jatkuvuudesta annettuja tietoja
- Toiminnan jatkuvuuteen liittyvät tiedot esitettiin harvoin koottuna, joten sijoittajan on vaikea hahmottaa kokonaisuutta

- Tärkeää sijoittajainformaatiota
- Mikäli on olemassa merkittäviä toiminnan jatkuvuuteen vaikuttavia uhkatekijöitä, Finanssivalvonta suosittelee perustellun johtopäätöksen esittämistä, miksi jatkuvuuden periaatteen noudattaminen on silti asianmukaista
- Tiedot olennaisista epävarmuustekijöistä tulee olla riittävän kattavia, merkityksellisiä ja kootusti esitettyjä. Finanssivalvonta suosittelee, että tiedot on erotettu selkeäksi omaksi osa-alueekseen tilinpäätöksessä
- Olennaiset epävarmuustekijät toiminnan jatkuvuudesta tulee esittää tilinpäätöksessä eikä vain toimintakertomuksessa
- Johdon käyttämästä harkinnasta ja tulevaisuutta koskevista oletuksista tulee myös antaa riittävästi tietoa
- Toiminnan jatkuvuutta tulisi seurata ja tarvittaessa kuvata osavuosi-katsauskausittain
- IFRS IC:n tulevat mahdolliset tulkinnat 2013
- Lisätietoa Finanssivalvonnan Markkinat 2/2012 -tiedotteessa

■ IFRS 7.31

- Rahoitusinstrumenteista johtuvien riskien luonne ja laajuus tulee kuvata

■ IAS 1.74–75

- Jos yhteisö rikkoo pitkäaikaisen lainasopimuksen ehtoja (kovenantit eivät täyty), tulee velka luokitella lyhytaikaiseksi
- Jos yhteisö saa rahoittajalta vahvistuksen siitä, että velkaa ei vaadita maksettavaksi rikkomuksen perusteella, tulee rahoittajan vahvistuksen kattaa seuraavat 12 kk
- Jos rahoittajan em. vahvistus ei kata 12 kk, tulee velka luokitella lyhytaikaiseksi
- Jos rahoittajalta saadaan vahvistus vasta tilinpäätöksen (31.12.) jälkeen, luokitellaan velka lyhytaikaiseksi

■ IFRS 7.18–19

- Jos lainojen maksuissa on laiminlyöntejä, tulee tilinpäätöksessä tietyissä tilanteissa antaa yksityiskohtaisia tietoja
- Jos on muita sopimusehtojen rikkomisia (esim. kovenanttiehdot) kauden aikana eikä niitä ole korjattu raportointikauden päättymispäivään mennessä, tulee antaa yksityiskohtaisia tietoja

Rahoitussopimusehtojen rikkomiset – valvontahavaintoja ja Finanssivalvonnan suositus

- Velkojen luokittelu lyhyt- ja pitkäaikaiseksi
 - Eurooppalaisten valvojien näkemys: 12 kk:n periaatteen tiukka tulkinta
 - Standardikohdat IAS 1.69, IAS 1.73–75

- Finanssivalvonnan havaintoja esitetyistä tiedoista
 - Tilinpäätöksissä on aikaisempaa useammin kerrottu, jos kovenanttiehdot täyttyneet
 - Riittävän yksityiskohtaisia tietoja ei aina annettu, kun kovenanttiehdot rikkoutuneet (puuttuvia tietoja esim. lainamäärät)
 - IFRS 7.31:n vaatimus ei aina täyttynyt
 - Osavuosikatsauksissa ei aina päivitetty tilannetta
 - Finanssivalvonnan suositusta (2009) ei aina seurattu

- Finanssivalvonnan suositus
 - Kovenanttien kriteereistä ja kovenanttiehtojen rikkoutumisen seuraamuksista kerrottava (esim. herkkyyssanalyysin avulla) yksityiskohtaisemmin silloin, kun kovenanttirajojen rikkoutuminen on lähellä – myös osavuosikatsauksissa
 - www.finanssivalvonta.fi/listayhtiöille/IFRS-tilinpäätösvalvonta/Julkaisut_ja_tiedotteet/Raportti_IFRS-valvonnasta_2009

- IFRS 7.31–32A
 - Tilinpäätöksessä on tuotava esiin rahoitusinstrumenteista johtuvien riskien luonne ja laajuus
 - Käyttäjille tulee antaa kokonaiskuva, jotta käyttäjät pystyvät arvioimaan riskejä

- IFRS 7.33–35
 - Kuvaus riskistä
 - Määrällinen yhteenveto riskistä
 - Tietojen on perustuttava informaatioon, joka on annettu sisäisesti yhtiön johtoon kuuluville avainhenkilöille

- IFRS 7.39 ja IFRS 7.B10A–B11F
 - Kaikki rahoitusvelkojen rahavirrat (lyhennykset ja korot) tulee esittää maturiteettijakaumataulukossa diskonttaamattomina
 - Yksityiskohtaisia ohjeita rahoitusvelkojen esittämisestä
 - Tilinpäätöksen tulee sisältää kuvauksen siitä, miten maksuvalmiusriskiä hallitaan
 - IAS 32.11 sisältää rahoitusvelan määritelmän

- Maturiteettijakaumataulukossa oli puutteita
 - Taulukosta puuttui rahoitusvelkoja
 - Esitettiin eriä, jotka eivät ole rahoitusvelkoja
 - Maturiteettitaulukko ei sisältänyt kaikkia aikaperiodeja eikä siten kaikkia lainojen rahavirtoja
 - Eri instrumentteja ei ollut esitetty standardin edellyttämällä tavalla
- Maksuvalmiusriskin hallintaa ei kuvattu tai kuvausta ei ollut päivitetty
- Rahoitusjärjestelyistä ei kerrottu riittävästi
 - Merkittävistä rahoitusjärjestelyistä tulee kertoa myös osavuosikatsauksissa (IAS 34.15–15C)

- IFRS 7.25–30
 - Yhteisön on esitettävä kaikista rahoitusvarojen ja -velkojen luokista käyvät arvot (joitain poikkeuksia) sekä käytetyt menetelmät
 - Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat on luokiteltava käyvän arvon hierarkiatasoille 1–3

- IFRS 7.20(c)
 - Laajassa tuloslaskelmassa tai liitetiedossa on esitettävä rahoitusvarojen arvonalentumistappioiden määrä

- IFRS 7.36–38
 - Laadullista ja numeerista tietoa rahoitusvarojen luottoriskistä
 - Luottoriskin enimmäismäärä

- Tiedoissa rahoitusinstrumenttien arvostamisessa käytetyistä menetelmistä oli puutteita
- Käyvän arvon hierarkian esittäminen puuttui kokonaan tai osittain
- Taulukko ”rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot” (IFRS 7.25) sisälsi eriä, jotka eivät ole rahoitusinstrumentteja
- Rahoitusvarojen (myyntisaamisten) arvonalentumista ei ollut esitetty tai esittäminen oli epäselvää mm. käytettyjen termien osalta
- Rahoitusleasing -velkojen liitetiedot (IAS 17.31) olivat virheellisiä tai epäselviä

Epävarma markkinatilanne: IFRS-tilinpäätösvalvonnan havainnot

IAS 36 Omaisuuserien arvon alentuminen – liikearvo – ESMAn raporttiluonnos

Riitta Pelkonen, tilinpäätösasiantuntija, IFRS

- Taustalla rahoitus- ja talouskriisi sekä huonot talousnäkymät
 - Epävarma markkinatilanne lisännyt arvonalentumistappioiden todennäköisyyttä
 - Odotukset yrityshankintojen kautta saatavista rahavirroista voivat olla alemmalla tasolla kuin hankintahetkellä
 - Markkina-arvot laskeneet suhteessa tasearvoihin (P/B) mutta samanaikaisesti arvonalentumiset suhteellisen pieniä
 - Markkinaosapuolten ilmaisema huoli arvonalentumistestausten luotettavuudesta
 - Houlihan Lokey: The European Goodwill Impairment Study 2012–2013 nosti esiin epäilyjä
 - Arvonalentumistestauksien tarkkuus ja perusteellisuus
 - Testausten oletusten perusteet
 - Belgian ja Hollannin finanssivalvojen selvitykset 2012

- ESMAN työn tavoitteena oli selvittää:
 - Minkälaisia käytäntöjä liikearvon testauksissa ?
 - Ovatko testauksista esitetyt liitetiedot riittävän laajat ?
 - Kuinka epävarma markkinatilanne näkyy arvonalentumistestauksissa ?
- Selvityksen laajuus:
 - 235 eurooppalaista yhtiötä / 23 maata, eri teollisuudenaloja
 - Suuret liikearvot (absoluuttiset määrät ja suhteessa omaan pääomaan)
 - Suomesta mukana 10 yhtiön tilinpäätökset
 - Analyysi perustuu julkistettuihin tilinpäätöksiin

- Vuonna 2011 liikearvon arvonalentumistappioita noin 5% liikearvon määrästä
- Lähes 36% yhtiöistä kirjasi jonkin kokoisen arvonalentumistappion
- Suurin osa kirjatuista arvonalentumistappioista toimialoilta ”Financial services”, ” Retail”, ”Telecommunication” ja ”Technology”
- Arvonalentumistappiot jakaantuivat hyvin suurelle joukolle, merkittävimmät tappiot pienestä määrästä yhtiöitä
- Yhtiöistä, joilla markkina-arvo oli alle nettovarallisuuden (P/B), vain alle puolet kirjasi arvonalentumistappioita liikearvosta
 - Oliko epävarma markkinatilanne otettu huomioon riittävässä määrin rahavirtaennusteiden oletuksissa?

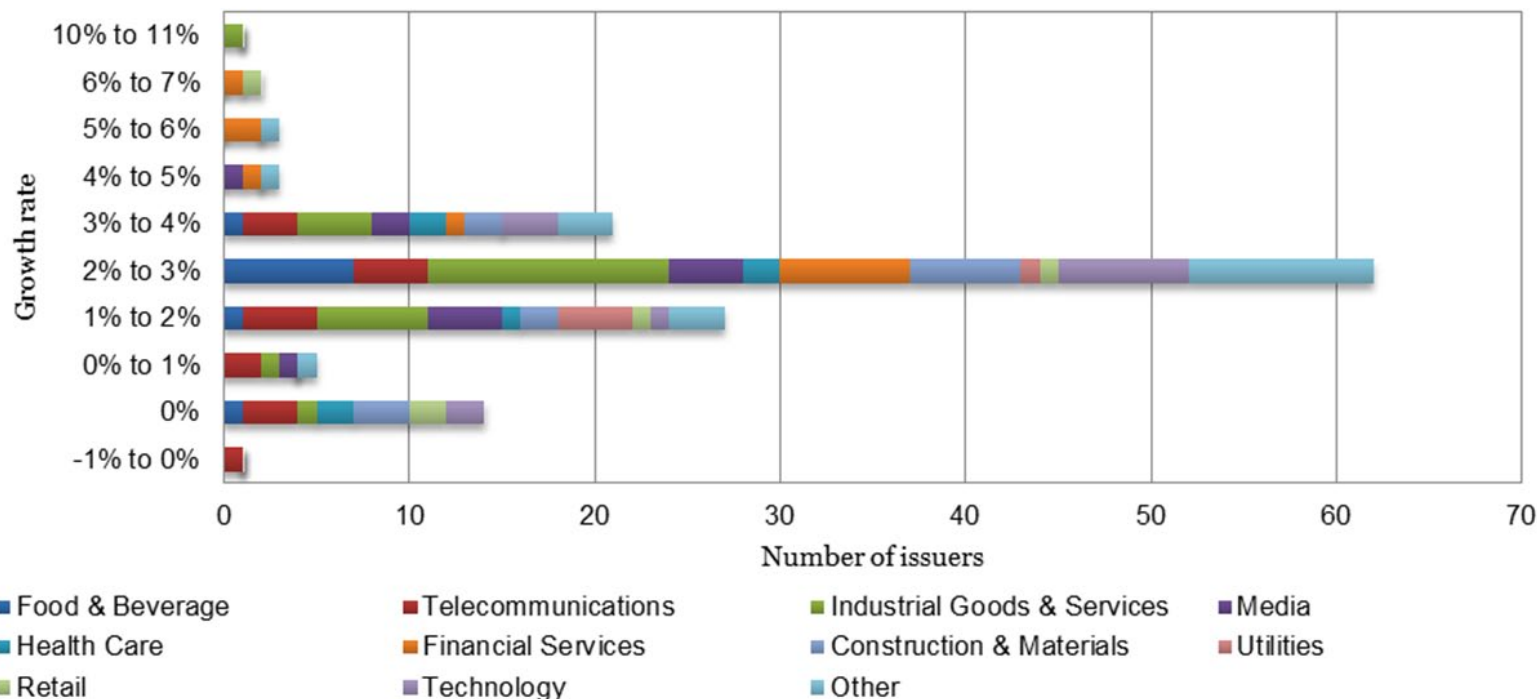
- Standardin vaatimukset:
 - Kuvaus rahavirtaennusteissa käytetyistä keskeisistä oletuksista
 - Johdon lähestymistapa – oletukset kuvastavat toteutunutta kehitystä tai ovat yhdenmukaisia ulkoisista informaatiolähteistä saatujen tietojen kanssa
- Tavoitteena auttaa sijoittajia arvioimaan testausten luotettavuutta
- Alle puolet yhtiöistä kertoi oletuksista ja johdon lähestymistavasta riittävän yksityiskohtaisesti ja yhtiön oman liiketoiminnan kannalta (vertailukohtana IAS 36 esim. 9)
- Yhtiöiden käyttämiä oletuksia rahavirtaennusteissa olivat mm. EBITA, EBITDA, profitability, operating cash flow
- Jotkut yhtiöt kertoivat johdon lähestymistavasta: ”Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin budjetteihin”
 - Tällaisen selostuksen perusteella ei voi arvioida, perustuvatko ennusteet toteutuneeseen kehitykseen tai ovatko ne yhdenmukaisia ulkoisista informaatiolähteistä saatujen tietojen kanssa

- Osa yhtiöistä käytti samaa diskonttauskorkoa kaikille rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), vaikka CGU:lla erilaisia riskiprofiileita
- Osa yhtiöistä esitti vain eri CGU:den käyttämän koron vaihteluvälin tai keskiarvon
- Suurin osa yhtiöistä esitti ennen veroja olevan koron, osa esitti verojen jälkeisen koron tai molemmat. Osa ei kertonut, oliko korko ennen vai jälkeen verojen
- Pieni osa yhtiöistä kertoi diskonttauskoron komponenteista
- Pre-tax / Post-tax -koron esittämisestä keskustellaan, onko tarvetta ehdottaa IASB:lle muutosta standardivaatimukseen

Chart 5: Growth rate

- Noin 20%:llä jonkin tai kaikkien CGU:den terminaalikasvu > 3%
- ESMA: yhtiöiden tulee arvioida, kuinka viimeisimmän ennusteperiodin rahavirtoja tulee normalisoida, kun se otetaan terminaaliarvon pohjaksi

- Herkkyyshanalyysi IAS 36.134(f): Seuraavat tiedot esitettävä, jos jokseenkin mahdollinen muutos keskeiseen oletukseen saisi aikaan sen, että yksikön kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän
 - i. Määrä, jolla yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon ("puskuri")
 - ii. Keskeiselle oletukselle käytetty arvo (esim. gross margin on 30%, EBIT 10%) *
 - iii. Määrä, jolla oletuksen arvon pitää muuttua, jotta kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin sen kirjanpitoarvo

* Diskonttauskorko ja terminaalikasvu on esitettävä jo IAS 36.134(d)(iv) ja (v)-kohtien perusteella

- 25% yhtiöistä antoi kaikki (f) (i)-(iii) tiedot joidenkin keskeisten oletusten osalta
 - Useimmiten tiedot annettiin vain diskonttauskoron ja terminaalikasvun osalta, vaikka yhtiö oli määritellyt sillä olevan myös muita keskeisiä oletuksia
 - Osa antoi myös muista oletuksista, kuten EBIT-% tai Gross Margin.
- 40% yhtiöistä antoi osan (f) (i)-(iii) tiedoista
 - Usein jäi puuttumaan varsinainen analyysi eli (iii)-kohdan tiedot
 - Joskus taas annettiin vain (iii)-kohdan tiedot tarvittavasta muutoksesta oletuksen arvossa, mutta oletuksen lähtöarvo (ii) jäi puuttumaan

→ Herkkyysanalyysin ymmärtäminen vaikeaa, jos kaikkia tietoja ei anneta

 - Usein yhtiöt esittivät lisäksi vakiolausekkeen ”mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisten oletusten arvoissa ei johtaisi arvonalentumiseen”
- 25% yhtiöistä ei maininnut mitään herkkyysanalyysistä
- 10% esitti pelkästään vakiolausekkeen
- Herkkyysanalyysi usein annettiin yhtenä kokonaisuutena kaikista CGU:sta eikä erillisenä kustakin → tärkeää informaatiota voi kadota

- Vakiolause ”mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisten oletusten arvoissa ei johtaisi arvonalentumiseen” voi olla hyödyllinen siihen tilanteeseen verrattuna, että yhtiö ei kerro mitään herkkyyksistä
- Toisaalta, sijoittaja ei tällöin voi tietää käyttöarvon ja kirjanpitoarvon eron eli puskurin suuruutta, eikä sitä, mikä yhtiön harkinnan mukaan ei ole ”jokseenkin mahdollinen muutos”

- ESMA valinnut vuoden 2013 valvonnan yhdeksi painopistealueeksi IAS 36:n
- Mahdollisesti uusi selvitystyö

Mitä muistettavaa tilinpäätöksessä?

- Rahavirtaennusteiden järkevyydestä:
 - Kuinka ennusteet korreloivat aiemman toteuman kanssa
 - Kuinka yhtiö on aiemmin onnistunut ennustamisessa
- Diskonttauskoron määrittämisessä huomioitava, että vieraan pääoman marginaali tulee määrittellä sen perusteella, jos yhtiö ottaisi testausaikalla uutta lainaa
- Liitetiedot:
 - Vältettävä liian yleisluontoisia kuvauksia käytetyistä oletuksista ja johdon lähestymistavasta - yhtiön omaan liiketoimintaan liittyviä kuvauksia
 - Herkkyysanalyysi ymmärrettäväksi ja läpinäkyväksi
 - Esim. ilmaisu ”x %-yksikön muutos oletuksen arvossa ei aiheuttaisi arvonalentumista” ei kuvasta tilannetta riittävällä tarkkuudella
 - IAS 36.134 (f) (iii) vaatimuksen täyttäminen: ”x %-yksikön muutos oletuksen arvossa aiheuttaisi sen, että yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin sen kirjanpitoarvo”
 - Herkkyysanalyysi muistakin keskeisistä oletuksista kuin diskonttauskorosta ja terminaalikasvusta
 - Arvonalentumistappion syyt riittävän tarkasti

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiritiedot

Laura Heinola, tilinpäätösasiantuntija, IFRS

1. Lähipiiritietojen tavoite ja tarkoitus
2. Lähipiirin ja johtoon kuuluvien avainhenkilöiden määritelmät
3. Finanssivalvonnan teemavalvonta vuonna 2012 – johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiritiedot
 - Määritelmä
 - Kompensaatio
 - Liiketoimet, avoimet saldot ja sitoumukset

■ Lähipiiritiedot

- Antavat mahdollisuuden arvioida mahdollisten liiketoimien ja avoimien saldojen vaikutuksia yhtiön taloudelliseen asemaan ja tulokseen (IAS 24.1).
- Lähipiiritransaktiot ovat erityisessä asemassa mm. koska:
 - toistensa lähipiiriin kuuluvat osapuolet saattavat toteuttaa sellaisia liiketoimia, joita toistensa lähipiiriin kuulumattomat eivät toteuttaisi (IAS 24.6),
 - listayhtiöiden omistus on Suomessa suhteellisen keskittynyttä, ja
 - väärinkäytösriski on muita tapahtumia korkeampi.

■ Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden kompensatio

- Kompensaation rakenne ja määrä ovat liiketoimintastrategian toimeenpanon keskeisiä kohtia (IAS 24.BC9). Palkitseminen tukee yhtiön asettamien tavoitteiden ja yhtiön strategian toteutumista sekä pitkän aikavälin tuloksellisuutta (Hallinnointikoodi).
- Antaa mahdollisuuden arvioida yhtiön palkitsemisen tarkoituksenmukaisuutta ja mahdollistaa vertailun (Hallinnointikoodi).

- IAS 24:n mukaiseen lähipiiriin kuuluvat mm. seuraavat henkilöt ja yhtiöt:
 - henkilöllä on yhtiössä määräysvalta tai yhteinen määräysvalta,
 - henkilöllä on yhtiössä huomattava vaikutusvalta,
 - henkilö on yhtiön tai sen emoyhtiön johtoon kuuluva avainhenkilö,
 - emo-, tytär-, osakkuus- ja yhteisyritys.
- Osakeyhtiölain mukaan yhtiön ja toisen henkilön katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai pystyy käyttämään huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa (OYL 8:6.2).

- IAS 24:n mukaan johtoon kuuluvat avainhenkilöt ovat henkilöitä, joilla on **yhtiön toiminnan suunnittelua, johtamista ja valvontaa koskevat välittömät tai välilliset valtuudet ja vastuu**, mukaan lukien yhtiön hallituksen jäsenet (toimivaan johtoon kuuluvat ja muut).
- KILAN lausunnon mukaan johtoon kuuluviksi avainhenkilöiksi luettaisiin asemansa perusteella ainakin **hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja, tämän sijainen sekä johtoryhmän jäsenet**. Tarkastelua ei tule kuitenkaan tehdä pelkästään muodollisen organisaation perusteella.
- Hallinnointikoodi käsittelee **hallituksen** lisäksi toimivaa johtoa, jolla tarkoitetaan **toimitusjohtajaa** sekä muuta johtoa. Muulla johdolla tarkoitetaan yhtiön **johtoryhmän jäseniä** tai mikäli yhtiössä ei ole johtoryhmää, yhtiön määrittelemiä johtoon kuuluvia henkilöitä.
- Esiteasetus käsittelee mm. hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäseniä ja **ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä, joiden perusteella voidaan osoittaa, että yhtiöllä on liiketoiminnan johtamiseen tarvittavaa asiantuntemusta ja kokemusta**.

Finanssivalvonnan teemavalvonta vuonna 2012

– johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiritiedot

- IAS 24:n lähipiiritiedot ovat tärkeää sijoittajainformaatiota ja Finanssivalvonnan käsityksen mukaan raportointikäytännöt vaihtelivat.
- Teemavalvonnan tavoitteena oli muodostaa käsitys siitä, sisältävätkö listayhtiöiden tilinpäätökset IAS 24:n ja KPA:n vaatimat tiedot johtoon kuuluvista avainhenkilöistä.
- Finanssivalvonta kävi läpi 20 listayhtiön tilinpäätökset.
 - Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiritietojen raportoinnissa oli puutteita ja raportointikäytännöt vaihtelivat.

Johtoon kuuluvat avainhenkilöt määritelmä – Finanssivalvonnan havaintoja

- Yhtiöt olivat harvoin määritelleet erikseen johtoon kuuluvat avainhenkilöt. Yhtiöt määrittivät useimmiten lähipiirinsä, josta usein kävi ilmi, ketä se katsoo johtoon kuuluviksi avainhenkilöiksi.
- IAS 24:n mukaista termiä ”johtoon kuuluvat avainhenkilöt” käytettiin harvoin. Yhtiöt käyttivät pääasiassa osakeyhtiölain termejä.
- Johtoon kuuluviin avainhenkilöihin kuului useimmiten hallitus, toimitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmä.
- Epäselvää esittämistä, mm. hallitusta ei ollut määritelty johtoon kuuluviin avainhenkilöihin, lähipiiriin kuului enemmän johtajia kuin mitä johtoon kuuluviin avainhenkilöihin, johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiritietoja esitettiin eri henkilökokoonpanolla riippuen esitetystä tiedosta.
- Hallinnointikoodin palkka- ja palkkioselvityksessä oli joissakin tapauksissa tilinpäätöstä laajempi määritelmä.
- Esitteessä on usein tilinpäätöstä laajempi määritelmä.

- Yhtiön on esitettävä johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saaman kompensaation yhteismäärä sekä eriteltyinä seuraavasti (IAS 24.17):
 - lyhytaikaiset työsuhde-etuudet (palkat ja palkkiot)
 - työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet (eläke-etuudet)
 - muut pitkäaikaiset etuudet
 - irtisanomisen yhteydessä suoritettut etuudet ja
 - osakeperusteiset maksut.
- Palkat ja palkkiot sekä eläkesitoumukset tulee lisäksi esittää henkilöittäin eriteltynä toimitusjohtajan, hänen sijaisensa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten ja varajäsenten sekä vastaavien toimielinten osalta (KPA 2:8.4)

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden kompensatio – Finanssivalvonnan havaintoja (1/2)

- Esittämispaiikka oli useimmiten yhdessä liitetiedossa, mutta myös tilinpäätöksen eri paikoissa.
- Kaikki yhtiöt eivät esittäneet palkkoja ja palkkioita yhteenlaskettuina. Monet yhtiöt esittivät hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot erillään muista johtoon kuuluvista avainhenkilöistä.
- Kaikki yhtiöt eivät esittäneet kirjanpitoasetuksen vaatimia palkkoja ja palkkiota henkilöittäin eriteltyinä. Monet yhtiöt jättivät toimitusjohtajan sijaisen palkat ja palkkiot esittämättä.
- Osa yhtiöistä esitti tiedot maksuperusteisesti ja osa suoriteperusteisesti.
- Eräät yhtiöt esittivät lakisääteiset ja vapaaehtoiset eläkkeet sekä erikseen että yhteenlaskettuina, toiset taas esittivät ainoastaan vapaaehtoiset eläkkeet.

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden kompensatio – Finanssivalvonnan havaintoja (2/2)

- Useat yhtiöt kertoivat, että toimitusjohtajalla on oikeus jäädä eläkkeelle tietyn ikäisenä, mutta euromääräistä kulua ei aina esitetty.
- Muita pitkäaikaisia etuuksia ja irtisanomiskorvauksia esitettiin harvoin.
- Kaikki yhtiöt eivät esittäneet osakeperusteisia maksuja erikseen johtoon kuuluvien avainhenkilöiden osalta.
- Monet yhtiöt eivät esittäneet kaikkia IAS 24:n mukaisia tietoja yhteenlaskettuina.

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden kompensatio – Finanssivalvonnan näkemyksiä

- Tilinpäätöksestä tulee selvästi käydä ilmi, ketkä yhtiö katsoo johtoon kuuluviksi avainhenkilöiksi.
- Johtoryhmän tulisi lähtökohtaisesti sisältyä johtoon kuuluviin avainhenkilöihin. Yhtiön tulisi harkita, onko yhtiössä muita henkilöitä jotka täyttävät johtoon kuuluvien avainhenkilöiden määritelmän.
- Tilinpäätöksen tulee sisältää IAS 24:n vaatimat tiedot.
- Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden kompensatiot olisi hyvä esittää tilinpäätöksessä yhtenä kokonaisuutena.
- Esitettävien tietojen tulee vastata kirjanpitoon kirjattuja kuluja.
- Tilinpäätöksestä tulisi käydä ilmi, ovatko esitetyt eläke-etuudet vapaaehtoisia ja/tai lakisääteisiä eläkejärjestelyitä.
- Tilinpäätöksessä ja hallinnointikoodin mukaisessa palkka- ja palkkioselvityksessä esitettyjen tietojen tulisi tukea toisiaan.

- Yhtiön on esitettävä johtoon kuuluvien avainhenkilöiden osalta myös (IAS 24.18-19)
 - liiketoimien rahamäärä,
 - avointen saldojen rahamäärät, sitoumukset mukaan lukien, sekä niiden ehdot,
 - varaukset koskien epävarmoja saamisia ja
 - kaudella tehdyt kulukirjaukset menetetyistä tai epävarmoista saamisista.
- Nämä tulee esittää tilinpäätöksessä vaikka ne toteutuvat markkinaehdoin, mutta olennaisuutta on arvioitava (luonne).

- Lähipiiritietojen olennaisuus
- Finanssivalvonta jatkaa valvontaa vuonna 2013

- IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä*
 - Määritelmät (IAS 24.9)
 - Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot (IAS 24.17-19, IAS 19.124)
- Kirjanpitoasetus
 - Liitetiedot toimielinten jäsenistä (KPA 2:8)
- Kirjanpitolautakunta
 - Yhtiön johtoon kuuluvan avainhenkilön määritelmä (KILAN omaehtoinen lausunto KPA 2:7b §:ssä tarkoitetusta lähipiiristä – 11.11.2008)
- Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi 2010
 - Sisältää suosituksia, mm. johdon organisaatio (suositus 37), hallituksen jäsenten palkkiot ja muut etuudet (suositus 41), hallituksen jäsenten osake- ja osakeperusteiset palkkiot (suositus 44), toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemisjärjestelmät (suositus 45), toimitusjohtajan taloudelliset etuudet (suositus 46) sekä palkka- ja palkkioselvitys (suositus 47)
- Osakeyhtiölaki
 - Toimintakertomuksessa lähipiirilainat (OYL 8:6)
- Esiteasetus
 - Hallinto-, johto- ja valvontaelimet sekä ylin johto (kohta 14.1)
 - Palkat ja luontoisedut (kohta 15.1)

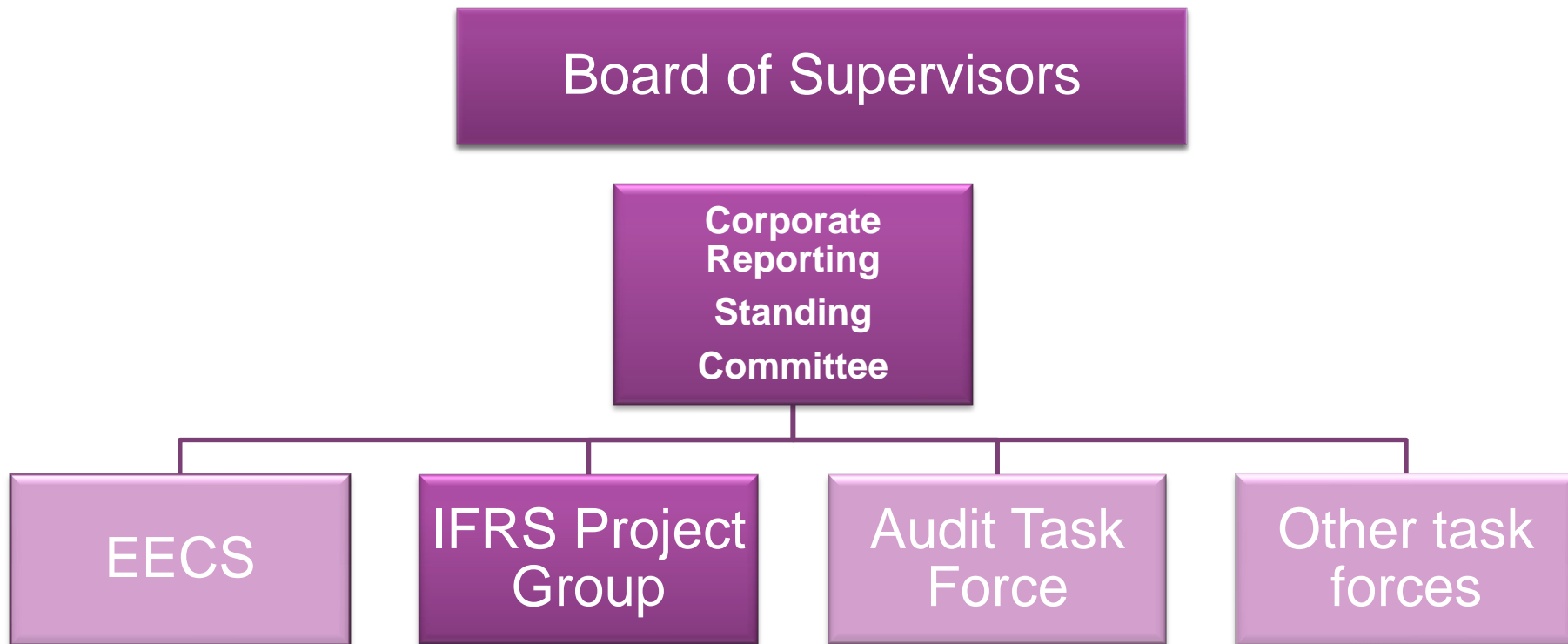
IFRS-sääntely: ESMAn IFRS Project Group 2012

Virpi Haaramo, johtava tilinpäätösasiantuntija, IFRS

- Organisoituminen ESMAssa
- Strategiapaperi 2010
- Vuoden 2012 työ
 - IFRS-säätely
 - EFRAGin keskustelupaperit ja muut aloitteet
 - Tunnuslukuohjeistus

- Sijoittajat
 - Sijoittajien informaatiotarpeet tulee ottaa huomioon standardien laatimisprosessissa - erityisesti selkeät ja hyvät liitetietovaatimukset
 - IFRS-ryhmän dialogi sijoittajia edustavien organisaatioiden kanssa
- Tilinpäätösstandardien valvottavuus
 - Lisäarvon tuottaminen standardien laatimisprosessiin niiden valvottavuuden näkökulmasta
 - Vaatimusten selkeys
 - Kokemuksia voimassa olevien standardien valvonnasta hyödynnetään
- Vaikuttaminen IFRS-standardien kehittämiseen
 - IASB, EFRAG, EU:n komissio

- Kommentointi IASB:n ja IFRS IC -tulkintakomitean ehdotuksiin, myös ns. vuosittaisiin parannuksiin
 - Keskustelut IASB:n projektivastaavien kanssa
 - Keskustelut EFRAGin asiantuntijoiden kanssa
- IFRS IC:n päätökset, kun jotakin kysyttyä asiaa ei oteta agendalle
 - Tentative agenda decisions
- EFRAGin laatimien keskustelupapereiden kommentointi
- IFRS-standardien vaikutusten jälkikäteisarviointi
- Lisäksi tällä hetkellä
 - Tunnuslukuohjeistuksen päivittäminen - ESMA
 - Keskustelu liitetietovaatimusten uudistamisesta
- Ryhmä kokoontuu 10 kertaa vuonna 2012
- 16 kommenttikirjettä 30.11.2012 mennessä

- Sopimukset asiakkaiden kanssa (Tulouttaminen) – uusi luonnos standardiksi
 - Keskustelut sijoittajien kanssa
 - Keskustelu IASB:n kanssa 10/2012
- Tulkinnat
 - 2 tulkintaluonnosta
- Vuosittaiset parannukset 2010–2012
- IFRS 8 - täytäntöönpanon jälkikäteisarviointi

- Keskustelut IASB:n kanssa
 - Vuokrasopimukset
 - Rahoitusinstrumentit
 - Vakuutus sopimukset
 - IFRS 10 lisäys - Sijoitusyhteisöt

- ESMAn kirje IFRS IC:lle
 - IAS 39 - Rahoitusvarojen vaihdot: alkuperäisen instrumentin modifikaatio vai taseesta pois kirjaaminen
- Konsernitilinpäätöskokonaisuuteen (IFRS 10–IFRS 12) kuuluvien standardien vaatimusten voimaansaattaminen
- Muutokset IASB:n Due Process Handbook

- EFRAGin keskustelupaperit
 - Yhteisen määräysvallan alla tapahtuvat liiketoimintojen yhdistämiset
 - Tuloverot
 - Liitetietojen yleiset periaatteet – Disclosure Framework
- Päästöoikeuksien käsittelystä, EU:n 2013 päästöohjelma
 - Autorité des Normes Comptables (ANC) esitys

- Fivan standardiin 5.1. Säännöllinen tiedonantovelvollisuus sisältyvä tunnuslukuohjeistus (IFRS ja ei-IFRS tunnusluvut) perustuu CESRin suositukselle.
- ESMA uudistamassa aikaisemman suosituksen
 - Yhtiön esittämät tunnusluvut
 - Comply or explain -periaate (ESMA asetus Art. 16 (3)).
 - Luonnos määritelmäksi tällä hetkellä
 - **An alternative performance measure is any numerical measure of historical or future financial performance, financial position, or cash flow other than a measure defined in the applicable financial reporting framework**

Tilinpäätösinformaation olennaisuus – ESMAn työn tuloksia

Virpi Haaramo, johtava tilinpäätösasiantuntija, IFRS

- Olennaisuustyöryhmä osana EECS:n toimintaa
- Olennaisuutta arvioidaan valvontapäätösten yhteydessä (IAS 8.42)
- Esityksen rakenne
 - Tähän mennessä tapahtunut
 - Palautetta konsultaatiosta
 - Mitä odotettavissa

- Olennainen (IAS 1, IAS 8)
 - Erien esittämättä jättämisen tai virheellisen esittämisen vaikutus on olennainen, jos nämä esittämättä jättämiset tai virheelliset esittämiset yksin tai yhdessä *voisivat vaikuttaa taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.*
 - Olennaisuus riippuu pois jätetyn tai virheellisesti esitetyn erän *koosta ja luonteesta vallitsevissa olosuhteissa* arvioituna.
 - Ratkaisevana tekijänä voi olla erän koko tai sen luonne tai molemmat yhdessä

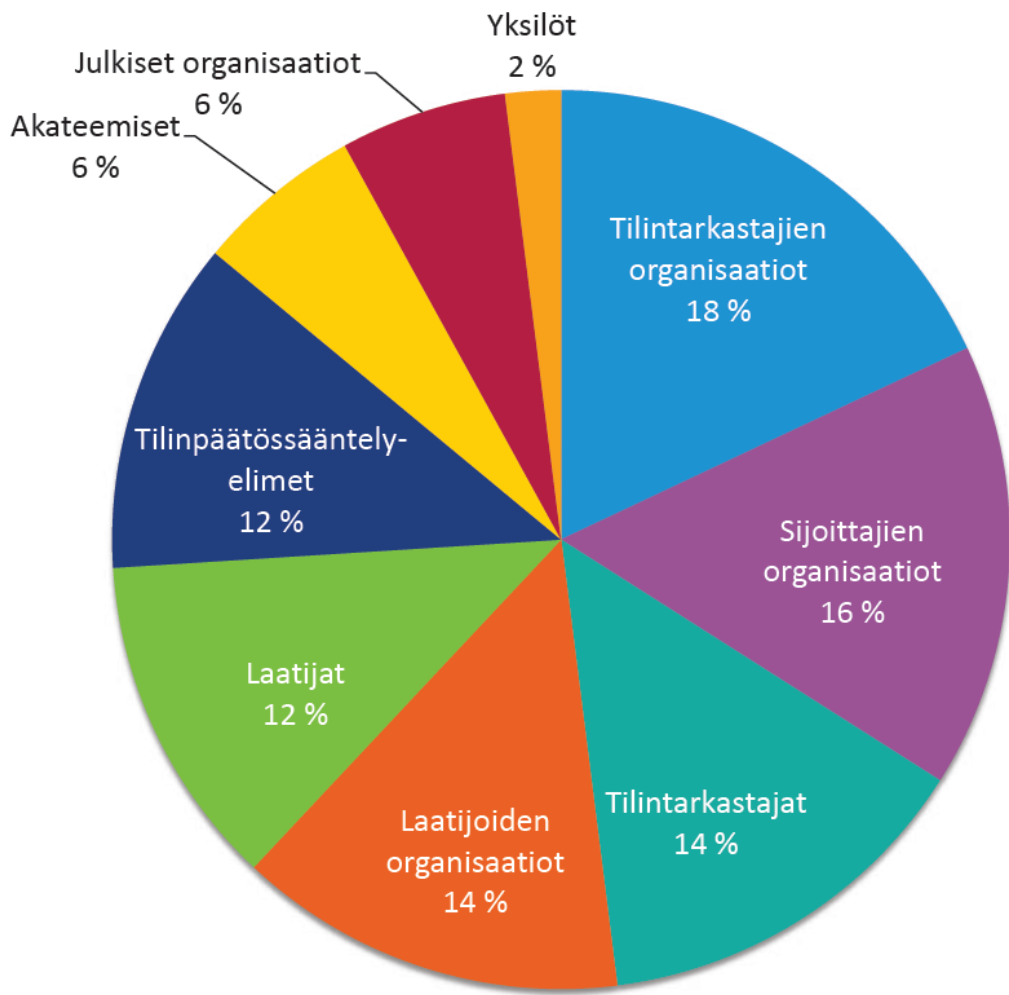

- Consultation Paper on Considerations of materiality in financial reporting
 - Annettiin 11/2011, kommentointiaika 31.03.2012
 - 12 kysymystä
 - Saatiin 50 kommenttikirjettä

- Summary of Responses,
 - Julkaistiin elokuussa 2012

- Roundtable 1.10.2012
 - Osallistujia n. 25
 - IASB, IAASB, EFRAG, tilintarkastusyhteisöjä, pankkeja, EBA, sijoittajien organisaatioita

Konsultaatiopaperi: vastaustahojen jakauma

Teemat

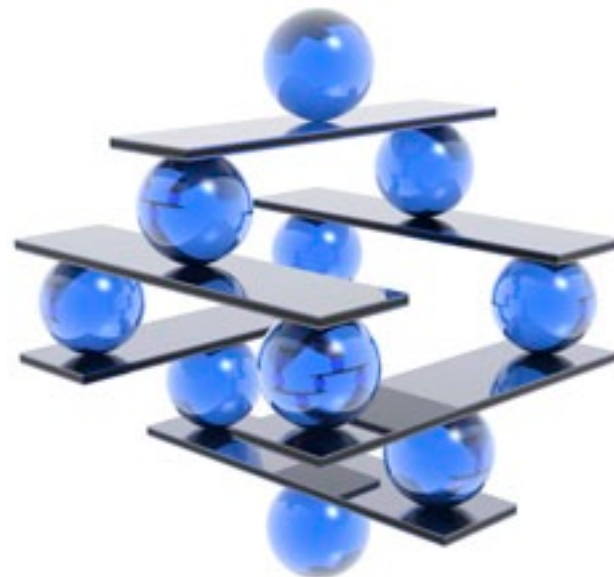
1. Olennaisuuskäsitteen yhdenmukaisen soveltamisen haasteet
2. Olennaisuuskäsitteen soveltaminen osavuosikatsauksissa
3. Olennaisuuskäsitteen rooli ja tilinpäätösliitetietojen määrä
4. Erien esittämättä jättämisten tai virheellisen esittämisten arviointi
5. Olisiko IASB:n lisäohjeistus tarpeellista, ja jos on, minkä sisältöistä sen tulisi olla.

- Olennaisuuden käsitteen soveltamisessa vaihtelua
 - Johdon harkinta
 - Eri sidosryhmien erilaiset näkökulmat
 - Olennaisuuskäsitteen soveltamiseen liittyvät haasteet
- Tulisi välttää rasti-ruutuun mentaliteettia
- Ehdotusta tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa esitettävästä sovellettavasta olennaisuudesta ei hyväksytty
- Ei ole evidenssiä siitä, että tilinpäätösraportoinnin ja tilintarkastuksen olennaisuuskäsitteen välillä olisi merkittäviä eroja

- ESMA valmistelee konsultaatiosta Feedback-statementin, jonka yhteydessä arvioi mahdollisia omia näkemyksiään
- Olennaisuuskäsitteestä on nyt systemaattisesti keskusteltu valvojen kesken

Uuden arvopaperimarkkinalain vaikutuksia tulevaisuudennäkymien esittämiseen

Anu Lassila-Lonka, markkinavalvoja

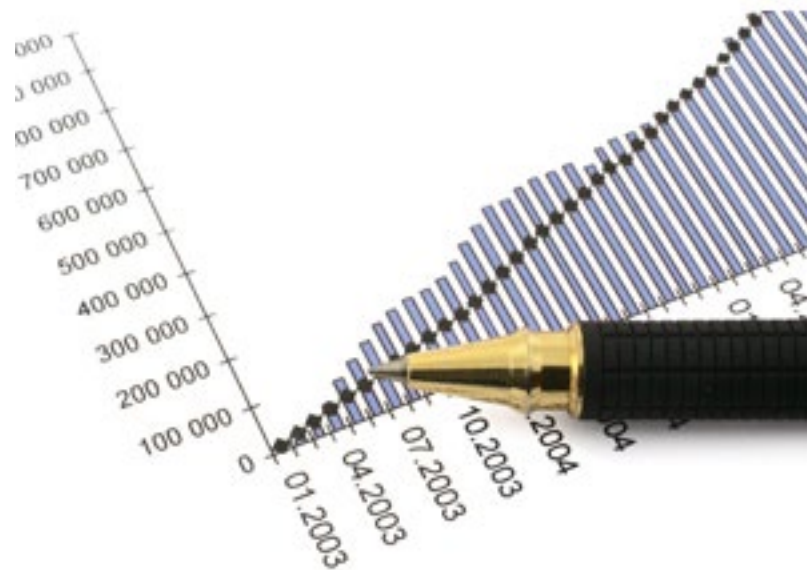

- AML:sta poistuu vaatimus näkymien esittämisestä osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöstiedotteessa
- AML 7:11 § 2 mom:
 - Osavuosikatsauksen selostusosassa on annettava yleiskuvaus liikkeeseenlaskijan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä niiden kehityksestä katsauskaudella. Siinä on selostettava katsauskauden merkittäviä tapahtumia ja liiketoimia sekä niiden vaikutuksia liikkeeseenlaskijan toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan ja annettava kuvaus liikkeeseenlaskijan liiketoimintaan liittyvistä merkittävistä lähiajan riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
- AML 19:3 § (siirtymäsäännös):
 - Lain 7 lukua sovelletaan lain voimaan tultua julkistettavaan tilinpäätökseen, toimintakertomukseen, tilinpäätöstiedotteeseen, johdon osavuotiseen selvitykseen ja osavuosikatsaukseen. Liikkeeseenlaskija saa kuitenkin julkistaa tilinpäätöksen, toimintakertomuksen, tilinpäätöstiedotteen ja osavuosikatsauksen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti siltä tilikaudelta ja siltä katsauskaudelta, joka on päättynyt ennen lain voimaantuloa.
 - Osavuosikatsauksen sisältöä ja rakennetta koskevaa 7 luvun 11 §:ää sovelletaan lain voimaantulon jälkeen julkistettaviin osavuosikatsauksiin.

Tulevaisuudennäkymien esittäminen (2/2)

- Tulevaisuudennäkymät esitetään jatkossa KPL:n nojalla toimintakertomuksessa
- KPL 3:1 § 6 mom.
 - Sen lisäksi, mitä 5 momentissa säädetään, toimintakertomuksessa tulee esittää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta.

- Yhtiöllä ei ole velvollisuutta esittää tulevaisuudennäkymiä tilinpäätöstiedotteessa, mutta se voi kuitenkin halutessaan jatkaa niiden esittämistä
- Jos yhtiö muuttaa tulevaisuudennäkymien esittämistä koskevaa käytäntöään, on suositeltavaa, että siitä kerrotaan tilinpäätöstiedotteessa, esim.
 - Jos luovutaan kokonaan näkymien esittämisestä osavuosikatsauksissa/tilinpäätöstiedotteessa
 - Näkymät esitetään jatkossa esim. tilinpäätöstiedotteessa ja 6 kk:n osavuosikatsauksessa
 - Valittavaa käytäntöä tulisi noudattaa johdonmukaisesti

- Jos yhtiö julkistaa osavuosisikatsaukset/tilinpäätöstiedotteen siten, että katsaus on pörssitiedotteen liitteenä, on suositeltavaa, että näkymien esittämisen muutosta koskeva tieto nostetaan pörssitiedotteelle
- Vaikka yhtiö ei esittäisi tulevaisuudennäkymiä, on sillä AML 6:4 §:n nojalla velvollisuus antaa tarvittaessa tulosvaroitus
 - Tulosvaroitus perustuu tässä tilanteessa siihen, mitä yhtiön historiallisesta kehityksestä tai muista sen julkistamista tiedoista voidaan perustellusti päätellä

- Jos yhtiö esittää kuluvan vuoden näkymät ensimmäistä kertaa toimintakertomuksessa, tulisi näkymät nostaa pörssitiedotteelle, jolla kerrotaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen julkistamisesta
- Tiedotteen otsikosta tulisi myös käydä ilmi, että tiedote sisältää tulevaisuudennäkymiä koskevaa informaatiota

Uuden arvopaperimarkkinalain vaikutuksia listayhtiöiden sisäpiirirekistereihin

Pia Ovaska, lakimies

- Julkista sisäpiirirekisteriä koskeva AML:n siirtymäsäännös
 - Uuden AML:n voimaan tulon jälkeen listayhtiöiden julkisen sisäpiirirekisterin pitämiseen ja sisäpiiriläisten ilmoitusvelvollisuuden sisältöön sovelletaan vanhan AML:n säännöksiä
- Uuden AML:n sisäpiirirekisteriä ja ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset tulevat voimaan VM:n asetuksella säätämänä ajankohtana
 - Uudessa AML:ssa muutoksia lähipiirin määritelmään
 - Fivan yllä pitämä sisäpiirirekisteri
 - Valmisteilla olevan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vaikutus?
- VM:n asetus viimeistään 3 vuoden kuluttua AML:n voimaantulosta
- Fivan standardi 5.3 jää julkisen sisäpiirirekisterin osalta ennalleen
 - Standardin markkinaosapuolten ja rahastoyhtiöiden julkista sisäpiirirekisteriä koskevat Fivan säännökset siirretään uuteen määräykseen ja ohjeeseen

- Uuden AML:n säännöksiä sovelletaan lain voimaan tulosta (1.1.2013) alkaen listayhtiöiden ja niiden puolesta ja lukuun toimivien yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin pitämiseen
- Laajenee koskemaan **monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä** Suomessa kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijoita
- **Pysyvään yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin** merkitään
 - listayhtiön toimielimiin kuuluvat ja palveluksessa olevat henkilöt, joilla on asemansa tai tehtäviensä nojalla **säännöllinen pääsy sisäpiirintietoon**
 - muun sopimuksen nojalla listayhtiölle työskentelevät henkilöt, joilla on säännöllinen pääsy sisäpiirintietoon
 - lähtökohtaisesti ei kuitenkaan henkilöitä, joiden tavanomaisiin työtehtäviin ei kuulu käsitellä sisäpiirintietoa, vaikka heillä saattaa olla säännöllinen pääsy sisäpiirintietoon (esim. IT- henkilöstö)

- **Hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin** merkitään **kaikki ne henkilöt**, joille listayhtiö antaa yksilöityä hanketta koskevaa sisäpiirintietoa (vastaa pörssin sisäpiiriohjetta)
 - myös merkittävät osakkeenomistajat ja viranomaiset
- Rekisteriä koskeva kirjallinen ohje
- Muutokset voimaan 1.1.2013
- Standardin 5.3 lukuun 7 päivitetään yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä koskevat AML:n muutokset

European Market Infrastructure Regulation (EMIR)

Arja Voipio, johtava infrastruktuuriasiantuntija

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppätietorekistereistä
- Voimassa 16.8.2012 alkaen
- Molemmilla johdannaisosapuolilla velvollisuus raportoida kauppätietorekistereille
- OTC-johdannaissopimuksille määritysvelvollisuus
- Määritysvelvollisuudesta poikkeuksia automaattisesti, ilmoituksen perusteella tai hakemuksesta
- Määritysvelvollisuuden ulkopuolelle jääville johdannaisille riskienhallintasäännökset ml. vakuudet
- Finanssisektorin ulkopuoliset vastapuolet jaetaan kynnysarvon ylittäjiin ja muihin
- Yksityiskohdat EU-komission tulevissa teknisissä standardeissa

- Varaudu raportoimaan ja selvitä, mitkä muut säännökset koskevat yritystäsi (huom. takautuva raportointi!)
- Tee tarvittaessa ilmoitukset ja/tai hakemukset Fivalle alkukevästä sen jälkeen, kun niitä koskeva ohjeistus on julkaistu.
- Aloita riskienhallinnan ja tietojärjestelmien uudistaminen mahdollisimman pian ja varaudu aloittamaan raportointi kesällä 2013.
- **Lisätietoja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen ESMAn sivuilta**

<http://esma.europa.eu/page/European-Market-Infrastructure-Regulation-EMIR>

- ESMAn tulevat tulkinnat ja komission Q & A

- tiina.visakorpi@fiva.fi
- leena.sinisalo@fiva.fi
- riitta.pelkonen@fiva.fi
- laura.heinola@fiva.fi
- virpi.haaramo@fiva.fi
- anu.lassila-lonka@fiva.fi
- pia.ovaska@fiva.fi
- arja.voipio@fiva.fi

- <http://www.finanssivalvonta.fi>
- <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/>
- Puhelin: 010 831 51 (vaihde)

www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/IFRS

- Markkinat-tiedote
- Verkkouutinen
- Vuosittainen IFRS-raportti valvonnasta
- Listayhtiötilaisuus
- EECS:n tietokantapäätökset
- Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) tiedotteet
- Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) tiedotteet
- Tilinpäätösvalvonnan esitykset